ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW a Children's Magazine

РІК XXVI
ВЕРЕСЕНЬ 1980
Ч. 9 (311)

З дитячого життя

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В НОТТІНҐЕМІ, АНГЛІЯ

На світлині учні й учителі Школи Українознавства ім. Лесі Українки в Ноттінґемі, Англія. Школа заснована в 1955 році. Має десять кляс. Цього року десяту клясу закінчило п'ять учнів: Петро Дутчин, Богдан Іванський, Володимир Мохун, Оксана Стасів і Ярослава Яєчник. Управителем школи є п. Михайло Яєчник.

ПРИВІТ ІЗ ТАБОРУ НОВАКІВ

ЧУДОТВОРЕЦЬ 1980 НА БЕРКУТІ

Редакція „Веселки" щиро дякує проводові й учасникам новацького табору „Чудотворець 1980 на „Беркуті" за привіт!

Загадки Розваги

РЕБУСИКИ

40 А	КИ
РНЯ	С

ЩО ЦЕ?

1.

Не риба, а плава на хвилях прозорих,
Як схоче — пірнає глибоко у море.
Він здалека бачить чужі кораблі
Й боронить кордони своєї землі.

2.

Біле поле, чорні квіти,
Люблять їх збирати діти,
Хто квіток тих назбирає,
Той повни багато знає.

Ніна Бурик

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 доляр.

THE RAINBOW VESELKA

Обкладинка роботи — Богдана Божемського

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription $8.00 per year, UNA members $5.00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Божемський — До садочка

Дмитро ЧУБ

ЦІКАВА КНИЖЕЧКА

Це дістали від бабусі
Книжечку на свято,
Щоб і Ростик і Мартуся
Вчилися читати.

А у книжці безліч дива —
Від ведмедя до крота...
Буде Марточка щаслива,
Як їй Ростик прочита.

І яке там все чудове —
І травичка, і гілля —
Кожна квіточка шовкова
До дитини промовля.

Є і зайчики й лисиця,
І пташки, і козеня;
Як цікаво подивиться
Й почитати їм щодня.
Лиш одна там є невдаха,
Що не біга й не літа, —
То невдаха-черепаха,
Всіх увагу приверта.

В неї панцер, мов залізо,
Але влітку не пече...
Черепаха звільна лізе,
Ні від кого не втече.

— Та ти, Ростику, вважай, —
Каже враз Мартуся, —
В книжці вовчик за кущем,
Я його боюся.

Та наш Ростик не злякавсь
Вовка чи вовчиці,
Він до спальні вмить подавсь
І приніс рушницю.
Ростик зброю не страшну
З дощечок стругає:..
Але Марта уважа,
Що й така стріляє.
Її ж братик — це козак!
Де такі герої!?
Цілий день з мечем гаса
Й спати йде при зброї!

Слова: прочита, промовля, біга, літа, приверта, уважа, гаса — це скорочені форми дієслів: прочитає, промовляє, вони ще не зовсім заникли в літературній мові.

Ганна ЧЕРІНЬ

БІБЛІОТЕКА

Що таке бібліотека?
Це — домівка для книжок.
Що ж, до неї не далеко:
Кілька бльоків, за ріжок.

Там є книги на всі теми,
Від забав аж до орбіт.
І читаємо на те ми,
Щоб увесь пізнати світ.

Про усі міста й країни
Оповідання й казки,
Про дерева, про рослини,
Про ракетні літаки.

Шкода, всіх не прочитати...
Що захочеш — вибирай!
Хочу я з книжок пізнати
Мій далекий рідний край.

Не візьму ніяку іншу,
Тільки ту, про Україну.
Доки всю її не скінчу,
Я читати не покину.

Бібліотека — library; **ріжок або ріг** — тут: corner (будинку або вулиці); **тема** — subject; **на всі теми** — різного змісту (matter).

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА*

ДРУГ МОГО ДИТИНСТВА

Круць був зовсім подібний до своєї мами: мав чорну шерсть, червоні панчішки на ногах та білу краватку на грудях. Його мама пильнувала ночами крамницю з м'ясом у містечку Зборові.

Коли Круць з малого цуценяти підріс на молодого песика, йому було тісно й скучно на малім подвір'ї, де стояла материна буда. Йому кортіло побачити світ, і він лазив діркою в дощаній огорожі в сусідній двір. Там жив сажотрус, що ходив по містечку та близьких селах у чорній куцій одежі й завжди виглядав так, мов би мав грати ролю чортика в представленні ,,Гостина святого Миколая".

Увечері він часто сідав на східцях перед своїм помешканням і курив файку. З цим сажотрусом Круць близько познайомився, грався з ним, навчився ловити ротом шматки цукру, а далі став ходити з ним на роботу.

Сажотрус не був чесною людиною. Коли раз Куць побіг за сажотрусом у недалеке село, той продав його в школі вчительці. Та за короткий час виявилося, що Круць — не сажотрусів песик, а жінки м'ясника. Тоді вчителька й м'ясникова жінка домовились, щоб собачка сам по своїй волі вибрав собі господаря. І сталося так, що Круць вибрав собі вчительку. Ця вчителька була моя мати. Я був тоді малий хлопчина, і так Круць став другом мого дитинства.

Песик хутко ріс і ставав щораз розумніший. Гравсь і бігав усюди зі мною, а також радо сповняв деякі ,,обов'язки": зганяв чужих курок із грядок на городі та повідомляв, що перед нашим порогом стоїть якась чужа людина. Дуже цікавився польовими мишами і, як наглядів у землі нірку, то зараз передніми лапками вигортав землю, устромлював у землю блискучого носика, нюхав і нетерпляче скавулів.

Однак найбільше радости я мав від його забав з нашою таки зозулястою куркою. Вона одна з цілого курячого табуна визначалась войовничою вдачею. Коли песик з'являвся на подвір'ї, кури зникали під захисними галузками смерічок, де вони звичайно ховалися від яструба. Тільки зозуляста курка не відходила — вона настовбурчувала на собі пір'я, розправляла крила, мов індик, і ставала в бойову позицію. Круць приймав виклик, тим більш що для нього це була не справжня бійка, а забава. Це було пізнати по його веселих очах і по хвості, що завзято мотався то наліво то направо. Наступав завжди Круць. Він бігав навколо курки, погавкуючи час від часу, а курка, згідно з законами боротьби, все поверталась до нього передом і погрожувала дзьобом. Цей турнір для зозулястої курки не був такою приємною розвагою, як для песика. Вона забагато хвилювалася та й не на-

довго їй вистачало бойового духа. Коли песикові пощастило обійти курку ззаду й доторкнутись її хвоста, вона сідала на знак, що ,,складає зброю", здається. Тоді двобій кінчався. Люди не раз придивлялись до цього турніру і сміялись, мов у цирку.

Але ще більше сміялись люди на селі, коли Круць, відпровадивши своїх господарів до залізничої станції, вертався додому. Він звичайно вискакував на воза, сідав на порожньому задньому сидженні і їхав, поглядаючи поважно на зустрічних людей. Діти кричали: ,,Дивіться, Круць їде, як пан!" Здавалося, ніби пес навмисне взяв собі візника, щоб кудись його віз.

* * *

Нічого казати, Круць був мудрий собака. Але ніхто не сподівався, що в його голові було аж так багато розуму.

Через рік почалася Перша всесвітня війна. Вона зразу швидко перелетіла понад землями української Галичини від російських кордонів до гір Карпат, потім завернула назад, а далі знов почала насуватись на наші міста й села, але вже повільним кроком. Куди ступила, обертала все в руїну.

Війна наближалась до нашого села. Ми напевно знали, що тут будуть бої. Цісарське військо копало впоперек села стрілецькі рови і затягало застави з колючого дроту. Батька не було тоді з нами, і ми з мамою лагодились від'їжджати на захід. Ще тільки треба було відіслати до дідуня нашу своячку Марію, що тоді проживала в нас. Опісля мали виїхати і ми. І що ви скажете? Чи міг знати Круць, що наш дім незабаром опустіє і що

йому не буде можливо поїхати з нами, бо на військовий поїзд його не візьмуть? Круць улаштувався так, мов би він це знав.

А було це так: одного ранку Марія взяла валізку й пішла пішки до недалекої залізничої станції. Круць, як звичайно, провів її та й зник десь на подвір'ї перед станційним будинком. Марія про нього більше й не думала, ледве купила карту їзди, а тут уже й загуркотів поїзд. Замішавшись у натовп подорожніх, Марія вийшла до поїзду і за хвилину сиділа вже у вагоні. Трохи постоявши, поїзд рушив у дальшу дорогу, в напрямі до Львова. Коли він набрав швидкости й викотився за станцію, то з-під лавки, де сиділа Марія, виліз Круць і, поглядаючи на подорожніх, став зніяковіло облизуватись.

Для Марії це була трохи неприємна несподіванка: можна було одержати грошову кару за перевоження без дозволу собаки у вагоні для людей. Але все таки шкода було песика! Марія заховала його під полу плаща і так перевезла на село до дідуня. Урядовою мовою це значило, що Круць „евакувався" добровільно з місцевости, загроженої воєнними діями. Подумайте, як розумно він це зробив: згубився дівчині з очей, непомітно ускочив за нею до вагона, сховався під лавку і там тихо сидів, поки потяг не виїхав за станцію. А, може, це йому тільки так удалося?

В домі нашого дідуня Круць щасливо перебув війну. Коли по війні я вернувся з татом і мамою в рідні сторони, то в домі бабуні (дідуня вже тоді не було в живих) Круць зараз нас пізнав, підскакував, лизав по руках і скавулів з радости. Без вагань покинув бабуню і пристав до нас.

Друг мого дитинства був знов зі мною. Прожив у нас ще з десяток років і відійшов із цього світу аж тоді, як я став старшим юнаком.

———

Пояснення-словничок: **цуценя** — молодесенький песик (puppy); **сажотрус** — робітник, що витрушує сажу (soot) з димарів; **м'ясник** або різник — butcher; **зозулястий** — подібний кольором пір'я до зозулі (cukoo); **табун** — тут: slock; **яструб** — hawk; **турнір** — змагання за перемогу (tournament); **своячка** — тут: relative woman.

К. ПЕРЕЛІСНА

ПЕСИК

Ой, хто бачив,
Чи ні? —
Утік песик
Мені.
Оттакенький
Малий,

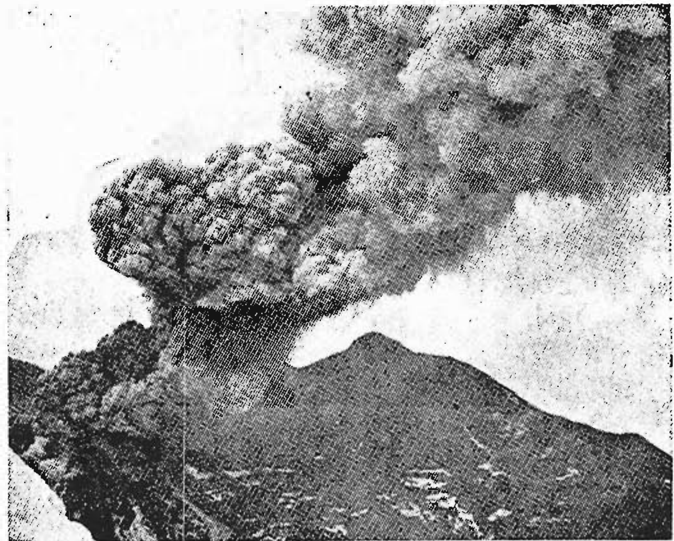
І усенький
Рудий.
Білі вушка
І ніс
І ще бубличком
Хвіст.

ВУЛКАН НА ГОРІ СВЯТОЇ ОЛЕНИ

18 травня цього року радіо та телевізія повідомили, що на західнім побережжі Америки, в стейті Вашінґтон, вибух вулкан на горі св. Олени. Уже 8 тижнів перед вибухом у вулкані відзивалися підземні грюкоти, а з кратера добувалася пара чи дим.

Аж ось одної неділі на верху гори, нижче кратера, відчинився величезний отвір. З нього вдарив страшний, чорний і жовтий дим, що його викидали вгору з неймовірною силою гази з-під землі на висоту 12 миль. Насправді, то був попіл із розтертих на порох скель. За короткий час день перемінився в ніч. Згори почав падати на землю дуже гарячий попіл, покриваючи грубою верствою гори, долини і людські оселі. Не було чим дихати, бо жар і отруйні гази затроювали повітря. Кругом вулкана були гірські домики, табори, де в той час були люди, жили там також робітники, що рубали ліс. Багато з них загинуло.

Сніг, що вкривав гору св. Олени і сусідні гірські хребти, почав раптом топитись, змішувався з попелом, ставав грязюкою і спливав у долини. По дорозі він виривав з корінням цілі ліси, немов траву. Так само сніг заповнив річки, настала повінь. Вибух спричинив страшне знищення. Щодо людей, то їх згинуло, може, коло сотні, бо вулькан розташований у диких, слабо заселених горах. Якщо б не те, то могли б згинути тисячі або десятки тисяч людей. Стада оленів, рисі, кугуари, пуми і лосі гналися горами в долину, шукаючи рятунку. В ріках і озерах згинули всі риби.

В історії записано, що часами вулкани вбили багато людей. Наприклад, вулкан Етна на Сицилії (Італія) вбив 20 тисяч людей, вулкан Тамбера в Індонезії (Азія) — 12 тисяч, вулкан Кракатоа, теж в Індонезії — 36 тисяч, вулкан на острові Мартінік — 30 тисяч.

Під тягаром попелу з вулкану гори св. Олени западалися дахи домів, падали стіни, розвалювалися мости. Гелікоптери врятували досі коло 130 людей, що ще були живі. Навіть на віддалі 100 миль від вибуху люди не могли вийти з домів без хірургічних масок або хоч хустинок на носі й роті. Школи були замкнені, поштарі не доручували пошти, літаки не літали.

На місце вибуху прибув президент Картер. Він перелетів околицю знищену вулканом на гелікоптері. В інших гелікоптерах товаришили йому сенатори, конґресмени і два губернатори. Уряд Америки у Вашінґтоні буде помагати пошкодованому населеню направити шкоди.

Геологи устійнили, що вулкан на горі св. Олени постав 37,000 літ тому. Останній його вибух стався в 1857 році, коли в цих горах ще взагалі не жили люди. Після першого вибуху 18 травня, був ще другий вибух 25 травня, але люди вже були обережні. Науковці-геологи кажуть, що ще можуть бути чергові вибухи впродовж найближчих місяців або й років.

Пояснення-словничок: **вибух** — explosion; **грюкіт** — rumble; **кратер** — crater; **отвір** — opening, aperture; **неймовірний** — incredible; **попіл** — ashes; **верства** — layer; **грязюка** — mud, dirt; **олень** — deer; **лось** — elk; **рись** — bobcat; **кугуар-пума** — cougar-puma.

К. ПЕРЕЛІСНА

ЗІРКИ

Мов маленькі свічечки
Сяють в небі зірочки.
— А хто світить їх там, тату?
— Малесенькі янголята.

А чому не видно їх
Між зірок ясненьких тих?
— Бо вони такі прозорі,
Наче хвилечка у морі.

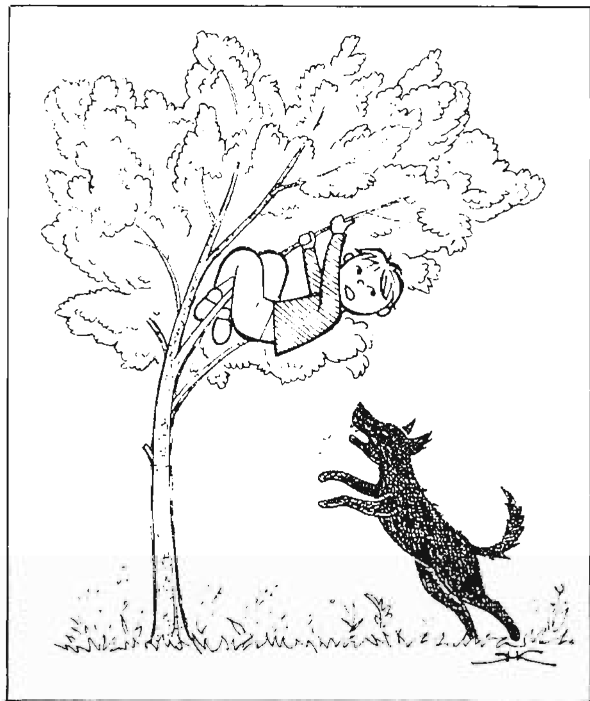
— Нащо ж світять ті зірки?
Щоб бавились діточки?
— Ні, ті зорі — не забава,
То там сяє Божа слава.

АКАЦІЯ РЯТІВНИЦЯ

(Ілюстрація Яреми Козака)

Всі знали , що на їхній вулиці нема гіршого шибайголови, як Демко. Жив він з мамою-вдовою у підвалі старого наріжного будинку. Мама ходила до праці, а Демко — до школи, коли йому хотілося. Коли ж не хотілося, то гасав по всій околиці і витворював різні пустощі, а навіть і шкоду.

Мали з ним мороку і вчителі, і сусіди, журилася ним мама. Демко часами ніби обіцював поправитися, але це довго не тривало.

Коли міські робітники насаджували молоді дерева уздовж вулиці, то бувало, що вже на другий день деревце лежало, вирване з корінням з землі. Дехто здогадувався, що тут певно пізнього вечора „гостював" Демко. І це справді був він. Коли ж годі було вирвати стовбура з корінням, то Демко так довго і вперто вихитував його, доки дерево не починало в'янути і врешті вмирало.

На відшибі, біля порослої травою площі, де був колись каменолом, росла молода акація. Узяв собі „на око" це деревце Демко, і коли туди проходив, все вихитував його на всі боки. Деревце вже вспіло глибше врости корінням у землю, воно не давалося, але Демкове штовхання і вихиляння таки дуже йому дошкуляло.

Таке дужання Демка з деревцем тривало кілька місяців. Хлопець уже й сердився, що акація все ще зеленіє і живе.

Аж ось одного дня, коли Демко стояв біля „упертого" деревця, на другім кінці площі зчинився крик:

— Утікай!.. Утікай!..

То кричав якийсь старший чоловік. Він схопився з паркової лавки і вимахував палицею.

Демко побачив, що просто до нього впоперек площі біг великий чорний пес. Голова спущена вниз, а з відчиненої пащі текла густа слина.

— Утікай! То скажений пес! — продовжував кричати чоловік з палицею.

Демко зрозумів небезпеку — він чував уже про скажених собак. Кудинебудь утікати було вже запізно. Єдиний рятунок було оте деревце, біля якого хлопець стояв. Демко, довго не роздумуючи, ухопився руками за стовбур, стиснув його міцно ногами і поліз щосили вгору.

Пес пробіг біля дерева, але хлопця не міг досягнути зубами.

Так Демко урятувався від великої біди.

На другий день по школі Демко знов прийшов сюди. Глянув на деревце, і йому вперше здавалося, що деревце прихильно вітало його своїми галузками. На диво, і хлопець віддячив деревцеві прихильним поглядом.

Акація біля порослої травою площі стоїть і зеленіє до сьогодні. Ніхто їй більше не дошкуляв. Та й усі інші молоді деревця ростуть собі без шкоди.

Роляник

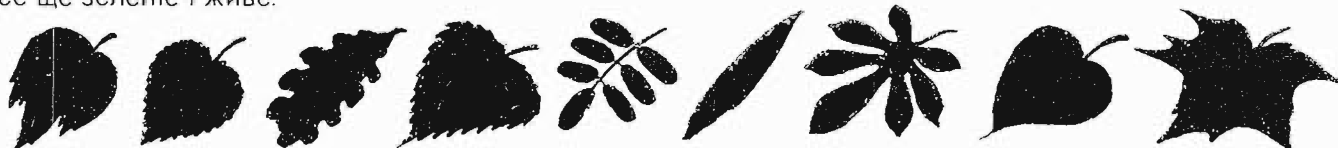
Пояснення-словничок: **шибайголова** — пустун; **підвал** — basement; **наріжний** — corner; **гасати** — to run, to skip; **морока** — журба (trouble); **стовбур** — trunk, stem; **на відшибі дерево** — a tree standing by itself; **дошкуляти** — to plague, to annoy; **паща** — рот у тварини; **слина** — slaver, drivel; **скажений** — хворий на скаженину (rabid).

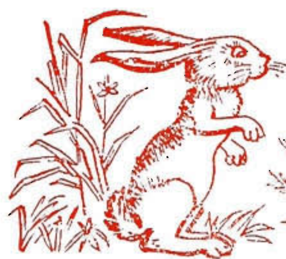
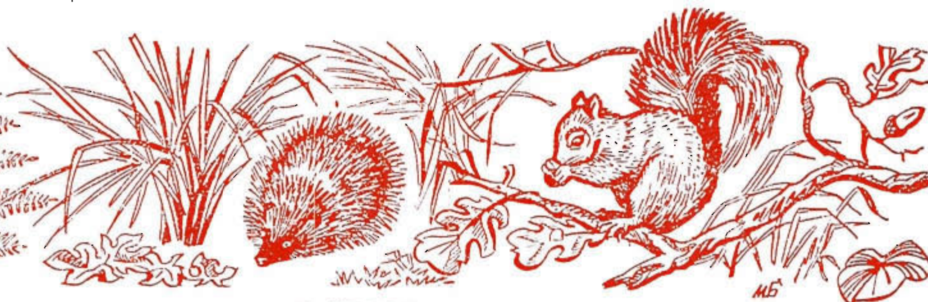
К. ПЕРЕЛІСНА

СПАТИ ЧАС

Годі, діти! Спати час!
Вітер сердиться на вас,
Стука в двері, у вікно:
Вже поснули всі давно!

Сплять вже киця і котята,
Півник, квочка і курчата.
Вже й горобчики мовчать!
Діти в ліжко! Час вам спать!"

К. ПЕРЕЛІСНА

ПРОСЬБА

Яблунько, яблунько зелененька,
Кинь мені яблучко солоденьке!
Хочу того яблучка скуштувати,
Та не можу гілочки я дістати.

К. ПЕРЕЛІСНА

В КРАМНИЦІ

Ось заходьте всі до нас,
Ми все маємо для вас!
Хліб, банани і родзинки,
Масло, груші, мандаринки,
Помаранчі, ананас...
Все ми маємо для вас!

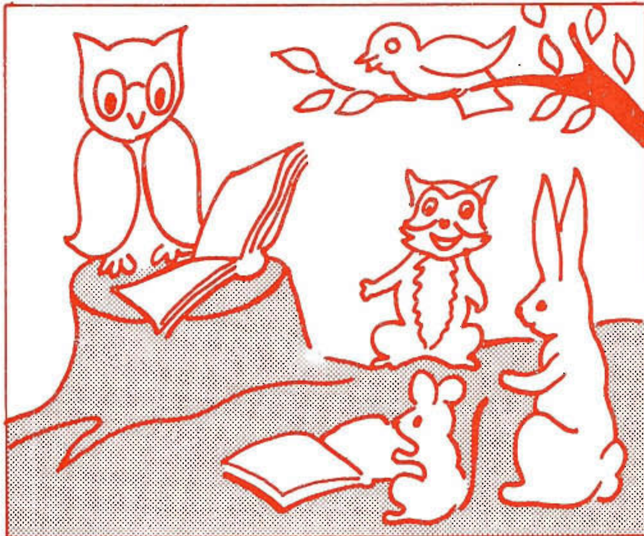
Є квасоля, бараболя,
І від сонця парасоля,
Авта, коники, ляльки,
Шоколяда, рушники,
Цукор, борошно і квас...
Все ми маємо для вас!

Борошно — мука.

Текст: Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ

Веселик-Лясь

Проминуло тепле літо,
Час до школи вже ходити,

Є тут школа лісова,
А учителька — Сова.

Всі звірятка — школярі
Вчать абетку з букварів.

Лясь охочий до науки,
Радий взяти книжку в руки,

Тільки Луць лінюх, ніврoку,
Він до школи — ані кроку,

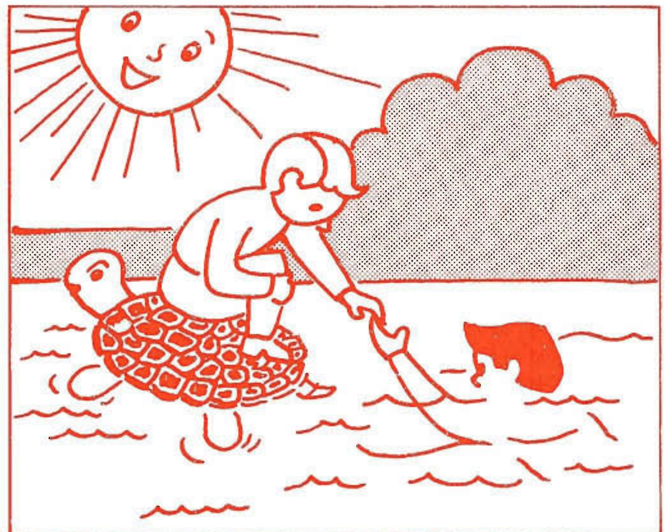
В очереті, біля ставу
Ловить жаби для забави.

Закричав бузько від гніву:
— Жаби — це моя пожива!

Дзьобом Луця він хапає,
У ставок його вкидає.

Ой, глибока там вода,
Потопає Луць, біда!

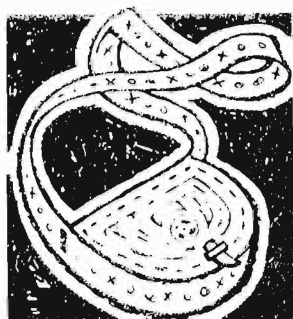

Лясь ішов в ту пору мимо,
Чує — крики побратима,

Верхи сів на черепаху,
Врятував того невдаху.

— Лясю, брате, — плаче Луць,
Я за розум вже візьмусь!

Текст: Леся ХРАПЛИВА *Текст пісень: Роман ЗАВАДОВИЧ* *Музика: Осип ЗАЛЕСЬКИЙ*

КАЗКА В ТОРБИНІ

(Ілюстрації: Ярема Козак)

(Сценка, радіопередача, або платівка для дітей)

(Закінчення)

ОДЧАЙДУШОК: А тепер коли ми вже просохли та обігрілися, влаштуємо гостину нашим діточкам, хай знають, як лісові мешканці вміють подякувати за добро!

ВСІ ЗВІРІ: Гостину, так, так гостину!

БІЛКА: Я, білка, подеруся миттю на дерево по горішки ті, що їх в дуплі наскладала!

(За кожним звіром мотив, що наслідує його крок).

ЇЖАК: А я, їжак на дерево не полізу, бо не вмію, а пошкандибаю в садок та наберу на свої колючки солодких осінніх яблук!

ВЕДМІДЬ: А я, ведмідь, потюпаю поволі та принесу з барлогу барилку меду.

ЛИСИЧКА: А в мене, лисички-сестрички, ще якась там печенька з гусочки залишилася. Я зараз, не починайте без мене!

САРНА: А я, сарна бистронога, пострибаю по мох, щоб вимостити лави для наших любих гостоньків діточок щирих!

ІВАСЬ: З добрим товариством приємно і посидіти!

ОДЧАЙДУШОК: А ми раді, що ви нашої хати не минаєте!

(МОТИВ БІЛКИ)

БІЛКА: Ой, лихо, одчайдушку! Ой, я так задихалась! Ой духу не переведу! Ой!

ГАННУСЯ: Що тобі трапилося, білочко?

БІЛКА: Ой, у мене серце так калатає! Ой... тількищо вилізла на дерево, поглянула згори, а там... ой, лячно як! А там... люта відьма зима із поля вже надходить... Вже близько зовсім...

(СВИСТ ВІТРУ)

ОДЧАЙДУШОК: Ой леле! Що ж нам робити?

ІВАСЬ: Не журіться, в Ганнусиній торбині певно казка знов знайдеться, а казка проти всякого лиха поможе. Добуваймо сестричко, казку, та швидко!

(ЗАВИВАЄ ВІТЕР)

ВІДЬМА: Шурум-бурум завиваю,
Все снігами завіваю,
завірюха-хуртовина,
Де ця з казкою торбина? Шу-у-у!

ІВАСЬ *(злякано):* Ганнусю, добувай казку, поки не запізно!

ОДЧАЙДУШОК *(в жаху):* Рятуйте нас усіх!

ГАННУСЯ *(розпачливо):* Ой, не можу! Руки від морозу закостеніли!

ВІДЬМА *(шипить):* І не тррреба! Я сссама зззаберу сссобі торррбину з казззкою та повішу на кілку у кутку в своїй хатці на курячій лапці, ха-хааа!

ІВАСЬ: Не смій, то Ганнусина торбина!

ГАННА *(плаче):* То казка для всіх українських дітей!

ВІДЬМА: Мовчіть, а то й вассс обох собі заберу!

ОДЧАЙДУШОК: Не торкайсь їх — вони мої гості!

ВІДЬМА: А ти хто такий, що мені, відьмі-зимі, смієш наказувати? От візьму Івася під одну пахву, Ганнусю під другу та й спечу з них печеню, ухххх!

ЗВІРІ: Не дамо, не дамо!

ВІДЬМА: Ха - ха - ха! А я вассс усіх заморррожу! Фууу! *(Звірі скавулять, виють, поволі затихають).*

РОЗПОВІДАЧ: І понесла відьма-зима люта Івася й Ганнусю до своєї хатки холодної та непривітної. Замкнула їх у залізну клітку, торбину з казкою повісила на кілок у кутку, а сама роздула вогонь і напалила в печі, і кличе:

ВІДЬМА. Ану ходи, Івасю, хай я тебе ссспечу!

ГАННУСЯ: Ні, ні, відьмо, не печи мого братчика! Йому буде дуже боліти! Візьми радше мене!

ВІДЬМА: Хочеш, щоб я тебе ссспекла, а не брата? А то чого?

ГАННУСЯ: Бо я свого братчика дуже люблю!

ВІДЬМА: Ну добре, мені аби печеня була! Я тебе візьму!

ІВАСЬ: Ні, ні, не бери моєї сестрички! мене спечи, а її пусти на волю!

ПІСНЯ

ГАНУСЯ

Скоренько

1. РУ – КА – ВИ ЗА – КО – ТИМ БИС – ТРО,
2. ВИ – КРА – Ї – МО ВРАЗ ЛЕ – ГЕНЬ – КО

ВИ – МІ – СИ – МО ДОБ – РЕ ТІС – ТО:
ІЗ МЕ – ДЯ – НИ – КІВ СЕР – ДЕНЬ – КА,

БУ – ДУТЬ З МЕ – ДУ ТА МУ – КИ
ВИ – ПЕ – ЧЕ – МО ЇХ, І РА – ДО

СЛАВ – НІ В НАС МЕ – ДЯ – НИ – КИ.
ОБ – МА – ЧА – ЄМ В ШО – КО – ЛЯ – ДІ,

РА 1977
4518,1

ЦУК-РОМ ВИ-ВЕ-ДЕ-МО КВІ – ТИ,

ХАЙ РА – ДІ – ЮТЬ У – СІ ДІ – ТИ.

РА 1977
4518,2

ВІДЬМА: Що ти кажешшш? Тебе спекти? А хіба тобі не болітиме?

ІВАСЬ: Нехай болить, але вона моя сестра, і я не хочу, щоб її спекли!

РОЗПОВІДАЧ: Так сказали Івась та Ганнуся, аж тут нараз сталося щось небувале. *(Чути голоси, що наслідують те, що розповідач каже).* Відьма потягнула тричі носом, відьма підняла кінчик фартуха до очей і втерла сльози. Відьма добула з-за пояса великого ключа, відчинила клітку і... випустила Івася й Ганнусю на волю!

ВІДЬМА: Ідіть... ідіть собі... куди хочете... я вас звільняю... *(плаче ґротесково).*

ІВАСЬ: Спасибі тобі, що подобрішала!

ВІДЬМА: А що ж мені робити? Я не бачила ще ніколи таких дітей, щоб так любилися, щоб так одне за одним упадали! Ідіть щасливо та беріть собі з моєї хати все, що вам подобається! Ось скриня, повна золота... *(бряжчить золотом)* А ось срібло... *(бряжчить сріблом)* А в третій самоцвітів повно... *(пересипає камінці).*

ГАННУСЯ: Дякуємо, ми нічого не хочемо, тільки тієї торбини, що в ній казка для українських дітей. Бо що ж краще ми зможемо принести кожній українській дитині?

Івась Ганнуся Одчайдушок Відьма Ведмідь

ВІДЬМА: А таких дітей я ще ніколи не бачила, щоб міняли золото та срібло за звичайну торбину та за якусь там казку!

ІВАСЬ: Коли не бачила, то поглянь ось на нас!

ВІДЬМА: Дивлюсь, дивлюсь, і вся моя відьомська злість кудись зникає... Жаль тільки, що в печі надаремно напалила, а печені так і не покуштую.

ГАННУСЯ: А я знаю, що зробити, щоб ти не надаремно в печі палила: напечеш у ній медяникових сердець, а ми тобі поможемо й понесемо їх разом з нашою казкою українським дітям.

(ПІСНЯ)

Рукави закотим бистро,
Вимісимо добре тісто:
Будуть з меду та з муки
Славні в нас медяники.
Викраємо враз легенько
Із медяників серденька,
Випечемо їх і радо
Обмачаєм в шоколяді,
Цукром виведемо квіти,
Хай усі радіють діти!

РОЗПОВІДАЧ: Ви побачили б, як справно йшла їм усім трьом робота! А стара й погана відьма, що клала серденька на гарячу бляху, ставала щораз молодшою та кращою і коли поклала у піч останнє серденько, то вже була вона не відьма, а прекрасна молода зимова царівна у білій сукні з інею та у віночку із срібних сніжинок.

(ДЕКЛЯМАЦІЯ)

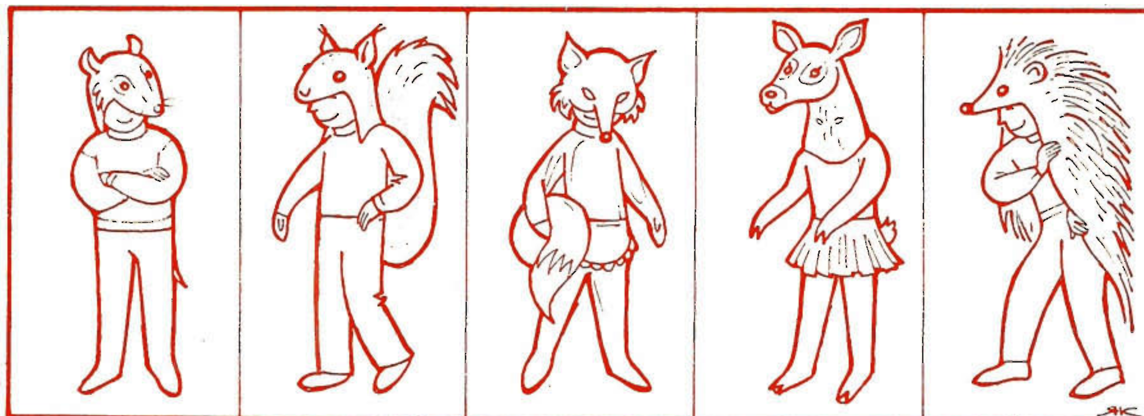
Гляньте, ось виходить з бору
Біла Краля Зимова,
Гарна-гарна, хоч сувора —
В неї сукня льодова.
А на сукні ті узори,
Що їх видно на шибках —
Із серпанку кануть зорі,
Сяють персні на руках.

Попрощалися з нею Івась та Гачнуся, зняли з кілка свою торбину з казкою, набрали в мішок медяних сердець і пішли у світ.

(МОТИВ МАНДРІВКИ)

Хочете знати, як виглядали ці серденька-медяники? Візьміть олівець та папір і намалюйте, яке то серденько ви хотіли б дістати від Івася й Ганнусі. А хочете почути їх казку — ту, що в торбині? То послухайте цю передачу спочатку!

(Кінець).

Хом'ячок Білка Лисичка Сарна Їжачок

КАЗКА ПРО ОПЕНЬКИ

Опеньки — це жовтенькі гриби. Знайдете їх багато в лісах. Діти дуже люблять збирати їх. Вони приносять часто повні кошички опеньок додому. Мама варить ці опеньки, заправляє сметаною. Як подасть їх на стіл, то діти аж пальчики облизують — такі смачні ці опеньки.

Послухаймо, звідки взялися ці смачні опеньки. Колись білочки не були такі чемні, як тепер. Вони любили не тільки горішки, але й сирі пташині яйця в гніздах. Пташки дуже журилися, бо майже жадна пташка не могла висидіти з яєчок писклят. І так у лісі ставало все менше і менше пташок.

Одного разу вибралися пташки зі скаргою до королеви лісу. Вислухавши пташок, королева розгнівалася на білок і вислала в ліс свого міністра, карлика Бистрозорого.

Карлик став непомітно під одним деревом, де були гнізда. Не довго він там стояв. Дивиться, на дерево лізе білка. Розглянулася сюди-туди, побачила, що пташки немає, і взяла з гнізда два яєчка. Та тільки злізла вона з дерева, як Бистрозорий схопив її за хвоста і давай сварити. Був би напевно і набив. Та, поки добув паса, білка вирвалася з його руки і стрибнула на сусіднє дерево.

Стрибати по деревах карлик не вмів, і з цього скористала білка. Стрибаючи вгору, вона якось нехотя опустила яєчка. Вони впали в траву і розбилися.

Розлючений карлик побіг до королеви і розповів, що сталося.

— Шкода яєчок! — сказала королева. — Та щоб вони зовсім не пропали, кинь їх у щілину в землі, недалеко від того місця, де вони лежать. Та ще скажи маленькому карликові, що живе в цій щілині і пильнує всіх корінчиків. Я наказую йому: хай використає ці яєчка, щоб вони марно не пропали!

Бистрозорий зробив, як наказала королева. Зразу маленький карлик у щілині розлютився, бо

(Закінчення на стор. 14-ій внизу)

К. ПЕРЕЛІСНА

ОПЕНЬКИ

На узліссі у кущах
Зрубані пеньочки,
А на них кругом сидять
Купою грибочки.

І високі, і тонкі,
Шапочки жовтенькі...
Ну, коли вже на пеньках,
То вони опеньки!

Опенька — (honey agaric), рід їстівного гриба.

К. ПЕРЕЛІСНА

МОЛИТВА

Пошли нам, Боже,
Маленьким дітям,
Щастя-здоров'я
На довгі літа.

Щоб виростали
Розумні й сильні,
Душею чисті
І серцем вільні.

Щоб нам світила
Зіронька долі,
Щоб ми не знали
Лиха ніколи.

К. ПЕРЕЛІСНА

ПО ГРИБИ

Ми ходили по гриби,
Цілий день збирали!
Сироїжки, маслюки —
В кошик всі попали!

І опеньки на пеньках,
Жовті та свіженькі,
Не минули наших рук,
Бо ми проворненькі.

А великий боровик
Здумав нас дурити:
Заховався у кущі
Між сухенькі квіти.

Та ми бачимо ураз,
Хто де заховався —
І хоч хитрий боровик,
Та й він нам дістався!

Сироїжка (mushroom, agaricus), **маслюк** (butter-mushroom), **опенька** (honey agaric), **боровик** (edible buletus) — їстівні гриби.

КАЗКА ПРО ОПЕНЬКИ

(Закінчення зі стор. 13-ої)

Бистрозорий кинув обидва жовтки на його шапочку і побруднив її. Апе, коли почув наказ королеви, перестав сердитися. Він почав думати, що зробити з тими жовтками.

В той час почали йти дощі. Карлик поклав жовтки в пусту черепашку і кожного дня додавав до них по кілька краплин води і трішки соли. Через деякий час жовтки ствердли, дістали внизу корінці, а вгорі — шапочки.

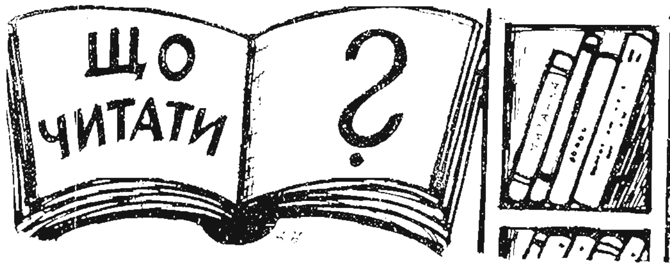
— Грибки! — крикнув радісно карлик і випхав їх крізь щілину наверх.

Сонце пригріло грибки. Грибки розрослися і стали гарненькі.

Раз Бистрозорий проходив цим лісом. Зауважив грибки, зірвав їх і приніс королеві. Кухар зварив їх, смачно приправив, і королева з'їла їх з великим смаком.

Вона наказала маленькому карликові розсадити їх по всьому лісу. Так у лісах почали рости опеньки. Вони смакували також білочкам, із того часу білки перестали викрадати пташині яйця.

Пояснення-словничок: **Опеньок** або опенька — honey agaric; **пискля** — мале пташеня — squeaker; **пас** — пояс, ремінь (belt); **нехотя** — unwillingly; **щілина** (в землі) — chap, cranny; **корінчик** — roots; **жовток** (з яйця) — yolk; **черепашка** — shell; **смак** — тут: апетит.

„МЕЧ І КНИГА" — ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ ДЛЯ СТАРШИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

На початку цього шкільного року появилася книжка для дітей старшого віку і для юнацтва п. з. „М е ч і к н и г а". Її автором є редактор „Веселки" Володимир Б а р а г у р а. Це збірка оповідань з княжих і козацьких часів та з наших визвольних змагань під час Другої світової війни. Є теж оповідання з життя Т. Шевченка, І. Франка і Л. Українки. Збірка складається з трьох частин: „На полі слави", „Перґамент і книга", „Велетні на верхів'ях".

Книжка має 112 сторінок. Ілюстрації роботи мистців — П. А н д р у с е в а і М. М и х а л е в и ч а. Папір кремовий, доброякісний. Текст друкований чорним кольором, ілюстрації киноваром (червоним).

Збірка вийшла у в-ві „Добра книжка" в Торонто (Канада). Вона має апробату Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. Це друге, поширене видання. Перше видання вийшло в 1954 році, але від кількох років воно вичерпане. Кожна українська дитина повинна придбати цю цікаву, вартісну й чепурну книжку. Ціна її 6.00 дол., плюс поштова оплата. Замовляти:

„SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery St.
Jersey City, N. J. 07302

К. ПЕРЕЛІСНА

Т У П У - Т У П У!

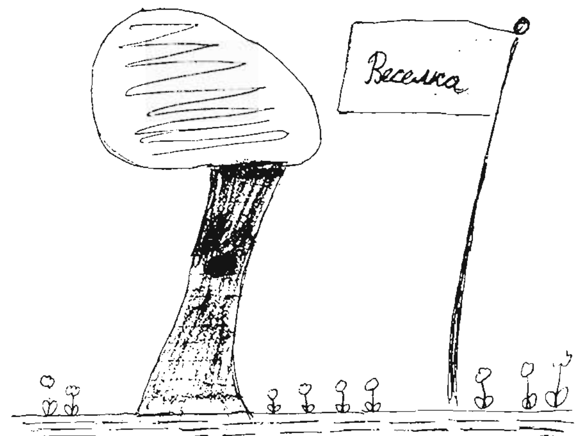
Тупу-тупу-тупенята!
Малесенькі ноженята!
Тупу-тупу, ніжки,
Від столу до ліжка!

Тупу-тупу-тупусі
До милої бабусі,
Тупу-тупу-тупачка,
Дасть бабуся молочка!

Від дітей „Рідної Школи" в Куперіно, Каліфорнія отримали ми такі листи: Дорога „Веселко!" Мені тепер сім років. Я народилася в Австралії, але живу в Каліфорнії майже шість років. За місяць буду в пластовому таборі в Лос Анджелес. Дуже люблю читати „Веселку".

Марійка С и в а к
2-га кляса

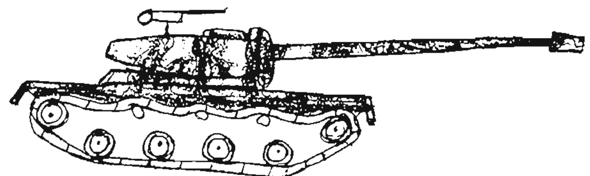

Мотря: Табір „Веселка"

Дорога „Веселко!" Моє ім'я є Мотря. Я маю вісім років. Я бачила наше фото в „Веселці". Воно дуже гарне. Я мешкаю в Сан Матео. Ходжу до української школи в Купертіно.

Дорога „Веселко!" Мені сім і пів рочків. Я є в другій клясі української школи. Ходжу на балет у Купертіно. У Каліфорнії дуже гарячо. Тут маємо багато шкіл. Дуже люблю тут жити.

Христина Н е д а ш к і в с ь к а

Констнантим Макаревич: Танк

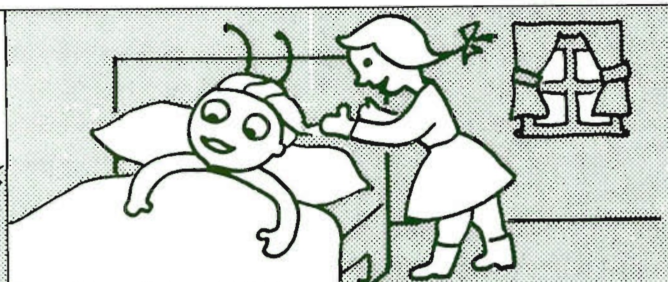
Дорога „Веселко!" Називаюся Константин М а к а р е в и ч. Маю дев'ять років. Тут у Каліфорнії дуже гарячо. Тут дуже гарно. Любимо тут жити. Скоро прийде час їхати до пластового табору.

Відповідь Р е д а к ц і ї: Дорогі Діти! Дякуємо Вам за листи. Ви гарно пишете по українськи. Ваші листи прийшли вже після того, як вакаційне число вийшло з друку, тому ми не могли їх помістити раніше. Думаємо, що Ви гарно провели час у пластових таборах. Бажаємо Вам почати щасливо новий шкільний рік. Пишіть до „Веселки" частіше.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

Гоца Драла

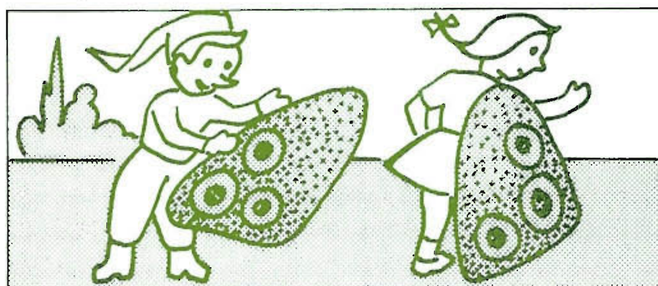

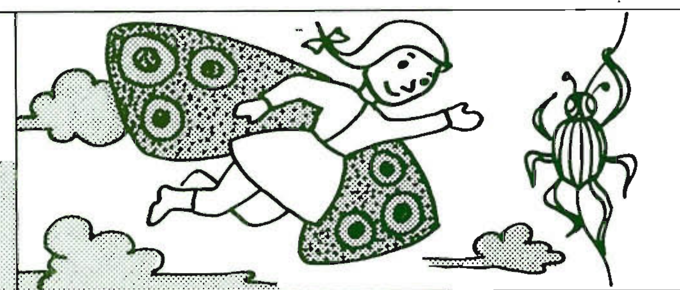

В лісі нетля проживала,
Що хороші крильця мала.

Гоца каже: — Нетлю мила!
Ти продай мені ці крила.

Осінь вже! Не вийдеш з хати,
Більш тобі вже не літати.

Нетля крильця продала,
Сама спати пішла.

Почепила Гоца крила,
Піднялась і полетіла.

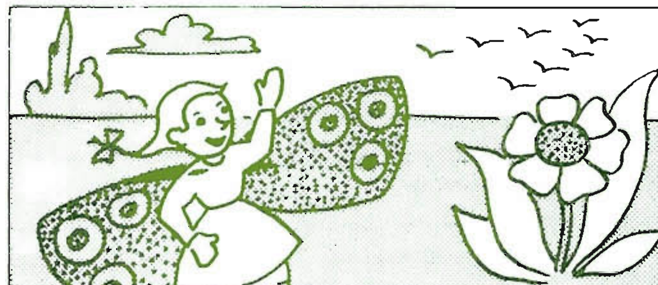
Дивиться — в повітрі лине
Павучок на павутинні.

Далі бачить — між хмарками
Журавлі летять ключами.

А за ними понад гаєм
Сірі гуси пролітають.

Всі махали їй крильцями.
— Гоцо Драло, лети з нами!

— Свого лісу я не кину
В добру чи у злу годину.

Гарно й мило тут мені
І улітку, і взимі.

Птахам крикнула: бай-бай
І вернулась в рідний гай.

Нетля — нічний метелик; **ключ** — тут: порядок, що його утримують перелетні птиці, коли летять у повітрі; **бай-бай** — дитяче слово, означає: прощайте або до побачення.